

Streszczenie i słowa kluczowe

Rozprawa dotyczy problematyki roli mężczyzny w edukacji dziecka w wieku przedszkolnym na tle przemian społecznych w XXI wieku. Zaprezentowane w pracy zagadnienia obejmują doświadczenia mężczyzn-nauczycieli edukacji przedszkolnej: postrzeganie siebie w roli nauczyciela, towarzyszące im odczucia, charakterystykę relacji, jakie tworzą z innymi podmiotami oddziaływań edukacyjnych oraz znaczeń nadawanych przez nich swoim działaniom w kontekście własnego wpływu na dzieci, a także motywacje do wyboru zawodu, subiektywne charakterystyki drogi zawodowej mężczyzn-nauczycieli oraz odczuwane przez nich korzyści i trudności związane z pracą zawodową.

W rozdziale I przybliżono kontekst społeczno-kulturowy, w którym osadzona jest sytuacja mężczyzny – nauczyciela. Omówiono w nim współczesne przemiany społeczno-kulturowe, które mają znaczenie dla kształtowania się nowych wzorców ról społecznych, w tym między innymi „kryzys męskości” oraz „kryzys ojcostwa”. Przedstawiono również zagadnienia podejmowanych przez mężczyzn ról społecznych, ojca i nauczyciela, zaprezentowano różne modele ojcostwa, a także scharakteryzowano rolę nauczyciela w perspektywie dylematów i ułatwień roli, skupiając się na specyfice nauczyciela edukacji przedszkolnej. Przybliżono również różne modele realizacji roli zawodowej nauczyciela. W tej części zawarta została prezentacja problematyki stereotypów, które mogą mieć znaczenie dla wypełniania roli nauczyciela wychowania przedszkolnego przez mężczyzn. Rozdział II zawiera zagadnienia metodologiczne. Przedstawiono w nim pokrótce przyjęty paradygmat, przedmiot i cele badań oraz problemy badawcze. Opisano również metodę badań, a także scharakteryzowano badaną próbę – mężczyzn pełniących rolę nauczycieli wychowania przedszkolnego. Przybliżono w nim także sposób organizacji i przebieg badań. W rozdziale III zaprezentowano analizę zebranego materiału badawczego. W siedmiu odsłonach przedstawiono uzyskane wyniki badań, zobrazowane za pomocą wyróżnionych kategorii. Całości pracy dopełnia prezentacja kierunków interpretacyjnych oraz wniosków, w tym propozycji implikacji do praktyki edukacyjnej.

Słowa kluczowe: Mężczyzna-nauczyciel edukacji przedszkolnej, stereotypy płci, rola nauczyciela, nierówności płciowe, edukacja przedszkolna

Summary and key words

The dissertation concerns the problem of the role of men in the education of a preschool child against the background of social changes in the 21st century. Issues presented in work include experiences of male teachers of preschool education: self-perception in the role of the teacher, accompanying feelings, the characteristics of the relationships they create with other subjects of educational influence and the meanings they assign to their actions in the context of their own impact on children, as well as motivations to choose a profession, subjective characteristics of the career path of male teachers and the perceived benefits and difficulties related to their professional work.

Chapter I presents the socio-cultural context in which the situation of a male teacher is set. It discusses contemporary socio-cultural changes that are important for the formation of new models of social roles, including, inter alia, the "crisis of masculinity" and the "crisis of fatherhood". The issues of social roles taken by a man, father and teacher are also presented. It contains a presentation of various models of fatherhood, and the role of the teacher characterized in the perspective of role dilemmas and facilitations, focusing on the specificity of the preschool education teacher. Various models of the professional role of the teacher were also discussed. This part presents the issues of stereotypes that may be important for men to fulfill the role of a pre-school education teacher.

Chapter II contains methodological issues. It briefly presents the adopted paradigm, the subject and objectives of research, and research problems. The research method was also described and the sample of men acting as preschool education teachers was characterized. It also describes the organization and course of the research. Chapter III presents the analysis of the collected research material. The obtained research results are presented in seven scenes, illustrated by the distinguished categories. The whole work is completed by the presentation of interpretative directions and conclusions, including proposals of implications for educational practice.

Key words: male teacher of preschool education, gender stereotypes, the role of the teacher, gender inequalities, preschool education